

Jaarverslag 2004

Inhoudsopgave

1. Vooraf.....	2
1.1 Missie van de Stuurgroep Waddenprovincies.....	2
2. Activiteiten 2004.....	3
2.1 Evenwicht tussen beschermen en gebruiken - de waddenprovincies en beleidsontwikkeling	3
2.2 Wettelijke taken - de waddenprovincies en uitvoering van wetten en regelgeving ...	5
2.3 Transparantie scheppen - de waddenprovincies en communicatie	6
2.4 Stuurgroep Waddenprovincies intern.....	7
3. Een blik op de toekomst.....	8

1. Vooraf

1.1 Missie van de Stuurgroep Waddenprovincies

Basis voor het werk van de Stuurgroep Waddenprovincies is het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzeegebied (IBW) uit 1995. In het IBW worden de visie en doelstellingen van de drie provincies met betrekking tot het Waddenzeegebied verwoord:

De hoofddoelstelling van het interprovinciaal beleid is de **duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee, de Noordzee en de Eems-Dollard als natuurgebied. Binnen deze doelstelling zijn menselijke activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis mogelijk.**

Het IBW gaat uit van twee randvoorwaarden: veiligheid van de bewoners en bereikbaarheid van eilanden en havens.

De Stuurgroep Waddenprovincies geeft invulling aan de hoofddoelstelling van het IBW op provinciaal niveau. Hierbij vervullen wij twee rollen: a) wij ontwikkelen zelf beleid en/of oefenen invloed uit op ontwikkelingsprocessen die door anderen worden opgestart, en b) wij voeren beleid uit. Aan zowel de rol van 'beleidsontwikkelaar' als van 'beleidsuitvoerder' zijn diverse werkzaamheden verbonden.

Bovendien vinden we het belangrijk dat onze omgeving - burgers en organisaties die met het waddengebied te maken hebben - weten wat wij doen. En wij willen graag weten wat hén bezig houdt. Daarom is een derde aspect van ons werk gericht op het informeren van en communiceren met onze omgeving. Zo wordt gewaarborgd dat het provinciale beleid kan worden afgestemd op wensen en behoeften van onze omgeving én dat tegelijkertijd draagvlak voor het beleid, ook buiten de provinciehuizen, kan ontstaan.

2. Activiteiten 2004

2.1 Evenwicht tussen beschermen en gebruiken - de waddenprovincies en beleidsontwikkeling

Herziening Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzeegebied (IBW-2)

De conclusie uit een evaluatie in 2001 was dat een aanpassing van het IBW (vastgesteld in 1995) nodig is. In 2003 zijn de waddenprovincies gestart met het werkproces t.b.v. de herziening. Het was oorspronkelijk de bedoeling om in 2004 een voorontwerp van het IBW-2 vast te stellen en de fase van inspraak en bestuurlijk overleg over dit voorontwerp op te starten.

In 2004 kreeg het waddenbeleid echter een nieuwe impuls op landelijk niveau: het verschijnen van het rapport van de "commissie Meijer" in april 2004 bracht de publieke discussie over een aantal belangrijke wadden-onderwerpen opnieuw in gang. Het rijk gaf voorts aan voor de afronding van de nieuwe Planologische Kernbeslissing (PKB 3^e Nota Waddenzee) meer tijd nodig te hebben. Omdat de provinciale beleidsvorming niet los te koppelen is van de ontwikkelingen op rijksniveau, hebben we in december 2004 besloten om het IBW-2 herzieningstraject stop te zetten. Pas als er duidelijkheid is over de afronding van het traject van de PKB en over de toekomstige bestuurlijke organisatie voor het waddegebied, zullen de provincies een beslissing nemen hoe verder te gaan met het IBW-2. De resultaten die het ambtelijke werkproces tot nu toe hebben opgeleverd, zijn in 2004 verwoord in de notitie 'Keuzemogelijkheden'. Deze notitie is een belangrijke basis voor onze toekomstige activiteiten in het kader van beleidsontwikkeling en standpuntbepaling.

Een nieuwe bestuurlijke organisatie voor het Waddegebied?

Het rapport van de "commissie Meijer" maakte o.a. duidelijk dat op het vlak van de bestuurlijke organisatie in het waddegebied veel te verbeteren valt. De waddenprovincies zagen hierin de uitdaging om samen met de gemeenten in mei 2004 een eigen voorzet voor een nieuw bestuursmodel voor het waddegebied aan het rijk te presenteren. In dit model voor een 'Openbaar Lichaam Waddenzee' worden de taken, die nu verspreid zijn over rijk, provincies en gemeenten onder één dak gebracht wat betreft besluitvorming, aansturing en uitvoering. In 2004 is veel tijd besteed om de inhoud en achtergronden van het voorstel bij het rijk onder de aandacht te brengen. In 2005 moet blijken of het voorstel kans van slagen heeft.

Van alle waddegerelateerde onderwerpen zijn de waddenprovincies vooral verantwoordelijk voor beleidsontwikkeling en -uitvoering op de thema's recreatie en toerisme, natuur en landschap en milieu.

Convenant Vaarrecreatie Waddenzeegebied

Varen op de Waddenzee wordt steeds populairder. Ook in de toekomst blijft het belangrijk dat de wadde natuur geen schade ondervindt van de watersport en dat van de natuur genoten kan worden. Om dat te kunnen waarborgen zijn duidelijke afspraken nodig. De waddenprovincies en -gemeenten hebben daarom het initiatief genomen om, samen met het rijk, een integrale aanpak te ontwikkelen. In 2004 is door de Stuurgroep Waddenprovincies een achtergrondnotitie voor een 'Convenant Vaarrecreatie Waddenzee' opgesteld en met de gemeenten afgestemd. Belangrijke aandachtspunten in de notitie zijn de jachthavens, met name de veiligheid in de havens en het binnen de perken houden van de effecten van de recreatie op de natuur. In 2005 worden de diverse afspraken hopelijk bestuurlijk vastgelegd.

Beleidsexperiment: Erecode voor 'droogvallen'

Vanaf 2003 is in het waddegebied een meerjarige proef gaande met afspraken over het droogvallen van schepen. Het gaat hier om een samenwerkingsproject van rijk, provincies, gemeenten en vele belangenorganisaties op het terrein van recreatie en natuur. In het kader van deze proef mogen schepen buiten de 200 meter van de betonning of bebakening droogvallen, mits de opvarenden zich houden aan de Erecode "Wad ik heb je lief". Als de proef slaagt, kan de geldende regelgeving (droogvallen mag alleen binnen 200 meter na de betonning of bebakening) aangepast worden.

De Stuurgroep Waddenprovincies heeft, als coördinator van deze proef, in 2004 zorg gedragen voor een goed verloop van de monitorings- en voorlichtingsactiviteiten. Bovendien hebben we, samen met de andere deelnemers aan de proef, de balans opgemaakt van het eerste jaar (2003). Daarbij werd duidelijk dat de Erecode nog niet door alle 'droogvallers' nageleefd wordt en dat plaatselijk nog steeds verstoringen van vooral vogels te constateren zijn. Om het beleidsexperiment te laten slagen, zullen wij ons in 2005 versterkt op de voorlichting concentreren. Daarmee willen we bereiken dat zo veel mogelijk opvarenden van droogvallende schepen zich conform de Erecode gaan gedragen.

Samenwerking en afstemming zijn essentieel – nationaal...

Het Waddenzeegebied betreft het grondgebied van drie provincies en 18 gemeenten. Daarnaast liggen diverse bestuurlijke taken bij het rijk, verdeelt over diverse departementen. Deze complexe bestuurlijke situatie, die wij met ons voorstel voor een 'Openbaar Lichaam Waddenzee' trachten te vereenvoudigen (zie punt 2.1: "Een nieuwe bestuurlijke organisatie voor het Waddengebied?"), vraagt om zorgvuldige afstemming. Een behoorlijke inzet van ons in 2004 was daarom gericht op de instandhouding en verbetering van de samenwerking met andere waddenoverheden. Op de beleidsterreinen natuur & landschap, milieu, stiltegebieden en recreatie & toerisme coördineerden wij **interprovinciale werkgroepen**. De bijeenkomsten in 2004 hebben een nuttige bijdrage geleverd bij de voorbereiding van de provincies op nieuwe regelgeving op het terrein van gebiedsbescherming en milieu (zie ook punt 3).

In het kader van de **samenwerking tussen rijk, provincies en gemeenten** participeerden de waddenprovincies in 2004 onder ander in het (Regionaal) Coördinatie College Waddengebied (RCW/CCW), het Ambtelijk Wadden Overleg (AWO) en het Wadden Handhaving Overleg (WHO).

...en internationaal

2004 was een jaar waarin belangrijke ontwikkelingen plaatsvonden in de 'wadden'-samenwerking tussen Nederland, Duitsland en Denemarken. De visie van het **Wadden Sea Forum** (WSF), onder voorzitterschap van de heer Nijpels (Commissaris van de Koningin Fryslân), werd inhoudelijk afgerond. De Stuurgroep Waddenprovincies was hierbij betrokken bij de voorbereiding van en deelname aan diverse bijeenkomsten. De heer Poelmann, gedeputeerde van de provincie Noord-Holland, was namens de Stuurgroep lid van het WSF. Daarnaast leverden wij kennis en ervaring in de vorm van tekstuele bijdragen voor de eindrapportage (hoofdstukken 'shipping' en 'recreatie & toerisme'). In 2005 zal duidelijk worden of het WSF in een vervolgproject zal uitmonden (zie punt 3).

De trilaterale samenwerking tussen de Nederlandse, Duitse en Deense regio's in het kader van de **InterRegional Waddensea Cooperation** (IRWC) ervoer in 2004 een duidelijke koerswijziging: doordat de Duitse en Deense IRWC partners met diverse interne moeilijkheden te kampen hadden, is het besluit genomen om met concrete projecten te stoppen. In 2005 moet een besluit worden genomen over het al dan niet voortzetten van de

IRWC. Dit is ook afhankelijk van de verdere ontwikkelingen rond het Wadden Sea Forum, omdat met de komst van het WSF een belangrijk oprichtingsdoel van de IRWC is gerealiseerd, namelijk het vergroten van de regionale invloed op het internationale Waddenzeebeleid.

2.2 Wettelijke taken - de waddenprovincies en uitvoering van wetten en regelgeving

Advisering in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet)

De nieuwe Nb-wet, die waarschijnlijk in 2005 in werking zal treden, zal voor de provincies een grote verandering teweeg brengen. In plaats van adviseren zullen voor het merendeel van activiteiten in de Waddenzee de waddenprovincies het bevoegd gezag (de instantie die de vergunningen afgeeft) worden. Totdat deze wet gerealiseerd wordt, geven de provincies zwaarwegende adviezen voor alle aangevraagde Nb-wet-vergunningen en –onthefingen. In 2004 hebben wij in totaal 49 adviezen gegeven. De adviezen betreffen een scala aan activiteiten zoals onder ander het oprichten van een windmolenpark, diverse vormen van visserij (bijvoorbeeld plaatsen van mosselzaadinstallaties) en diverse recreatieve activiteiten (bijvoorbeeld betreden van afgesloten gebieden). Voor het overgrote deel (46) van de aanvragen heeft het ministerie van LNV een besluit genomen dat in lijn is met ons advies (zie tabel 1).

Tabel 1: Advisering t.b.v. de verlening van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Natuurbeschermingswet

Activiteit	Advies in lijn met besluit LNV	Advies afwijkend van besluit LNV
Bouwwerken	10	-
Visserij	5	1
Recreatie	13	2
Beheer / onderzoek	12	-
Delfstof-, schelpenwinning	6	-

Wadlopen: veilig voor mens en natuur

Wadlopen is een unieke sport qua natuurbeleving. Om deze sport voor deelnemers en gidsen zo veilig mogelijk te laten verlopen en de natuur zo veel mogelijk te sparen, verleent de Stuurgroep Waddenprovincies jaarlijks **vergunningen en ontheffingen** voor alle personen (gidsen) die het wad op willen. In 2004 zijn 174 vergunningen verlengd en 4 nieuwe vergunningen afgegeven aan personen en organisaties voor wadlopen. Daarnaast zijn 20 ontheffingen verlengd voor het organiseren van natuureducatieve tochten op het wad.

Aan een wadloopvergunning c.q. – ontheffing zijn voorwaarden verbonden, gebaseerd op de Provinciale Wadloopverordening. Omdat in het verleden niet voldoende controle was of vergunnings- en ontheffingshouders zich houden aan deze voorwaarden, zijn we in 2004 begonnen aan een actie die moet leiden tot een verbeterde **handhaving**. Door gesprekken, een gespreksnotitie en een concreet werkprogramma hebben we de aandacht bij diverse handhavende organisaties voor een goede handhaving en toezichthouding van de Wadloopverordening kunnen vergroten.

De Stuurgroep vindt dat de veiligheid van het wadlopen, behalve door goed werkende regels en verordeningen, ook door praktisch oefenen kan worden vergroot. In 2004 hebben we

daarom een grootschalige **reddingsoefening** voor en met wadlopers en reddingsdiensten georganiseerd. De oefening heeft ervaringen en inzichten op het gebied van communicatie en inzet van hulpdiensten naar voren gebracht. Deze worden verwerkt in een evaluatierapportage met gezamenlijke aanbevelingen. Hiermee kunnen in de toekomst eventuele calamiteiten beter het hoofd worden geboden. Een belangrijke aanbeveling is bijvoorbeeld om met de wadlooporganisaties te kijken naar de mogelijkheden tot het opstellen van een 'Veiligheidsprotocol wadlopen'. De evaluatierapportage met de definitieve aanbevelingen wordt in 2005 afgerond.

2.3 Transparantie scheppen - de waddenprovincies en communicatie

In dialoog met de sector recreatie en toerisme

De waddenprovincies vinden dat het belangrijk is om regelmatig overleg te hebben met de toeristisch/recreatieve sector. Daarom organiseerden wij ook in 2004 weer drie vergaderingen van het **Toeristisch Overleg Waddenzeegebied** (TOW). Hierbij is het ons gelukt om via het TOW diverse organisaties te motiveren om voor het eerst wensen en ideeën naar voren te brengen over de hydrografische kaarten voor het Waddengebied. Wij hebben deze informatie gebruikt voor ons jaarlijks advies over de kaarten aan het ministerie van LNV. Dit heeft een grenswijziging van een artikel 17 gebied (afgesloten gebied) bij Texel tot gevolg gehad waarmee het mogelijk wordt om van Texel naar Vlieland over het wad te kunnen lopen.

Ook met **wadlooporganisaties en individuele wadlopers** (gidsen) heeft de Stuurgroep in 2004 regelmatig van gedachten gewisseld. Dit gebeurde vooral in de vorm van informatiebijeenkomsten en werkbezoeken. Middels de uitgave van het 'Informatiebulletin Wadlopen' hebben we ook in 2004 alle houders van een wadloopvergunning c.q. -onthefing op de hoogte gehouden van actuele ontwikkelingen ten aanzien van het wadlopen.

Sinds 2004 van start: www.waddenprovincies.nl

De Stuurgroep Waddenprovincies heeft in 2004 een grote stap gezet om het Waddenzeebeleid van de drie provincies digitaal te ontsluiten: in het najaar werd onze eigen website aan het publiek gepresenteerd. De site geeft informatie over het bestaande interprovinciale beleid voor het Waddenzeegebied, de werkzaamheden en tevens het specifieke nieuws van de Stuurgroep Waddenprovincies. Het is de bedoeling om het 'Infobulletin Wadlopen' (zie voorafgaande alinea) vanaf 2005 als een digitale nieuwsbrief via de website bij de doelgroep te gaan bezorgen.

Communicatie – ook intern van belang!

Binnen de organisatie van de drie waddenprovincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland houden zich naast de secretariaatsmedewerkers van de Stuurgroep Waddenprovincies ook collega's van andere afdelingen met de Waddenzee bezig. Om de onderlinge contacten binnen dit waddennetwerk te verstevigen, organiseren wij jaarlijks een **netwerkdag** met excursie in het Waddengebied. De netwerkdag 2004 (naar diverse locaties in de omgeving van Delfzijl) leverde een waardevolle bijdrage om de actuele werkzaamheden van de Stuurgroep intern onder de aandacht te brengen, en om de positie en activiteiten van andere 'waddencollega's' beter te leren kennen en te begrijpen.

In 2003 was voor het IBW-2 project (zie punt 2.1) al gestart met het gebruik maken van **digitale hulpmiddelen** (Virtuele Inrichting Projecten, VIP-kamer) voor de uitvoering van het

project. In 2004 hebben we ook VIP-kamers opgezet voor de voorbereiding van de Stuurgroepvergaderingen in de drie provinciehuizen en voor een ander interprovinciale werkgroep. Op die manier beschikken ambtenaren vanaf hun eigen werkplek in Groningen, Haarlem en Leeuwarden over een gezamenlijk digitaal kantoor.

In 2004 werd ook een belangrijke stap gezet om de communicatie tussen de waddenoverheden (rijk, provincies, gemeenten) te professionaliseren door het opstarten van de gezamenlijke digitale '**RCW/CCW nieuwsbrief**'. Met behulp van deze vrijwel maandelijks verschijnende nieuwsbrief houden de diverse overheidsinstanties elkaar op de hoogte van wat zich ten aanzien van het waddengebied bij iedereen voordoet.

2.4 Stuurgroep Waddenprovincies intern

Samenstelling Stuurgroep Waddenprovincies in 2004

dhr. P.A. Bijman	voorzitter, gedeputeerde provincie Fryslân
dhr. H. Bleker	lid, gedeputeerde provincie Groningen
dhr. P.J.M. Poelmann	lid, gedeputeerde provincie Noord-Holland

Samenstelling Secretariaat Stuurgroep Waddenprovincies in 2004

dhr. H.J. Tromp	secretaris
mw. E.W. Meijer	senior beleidsmedewerker
mw. F.M. Liebmann	beleidsmedewerker IBW
dhr. R.J. Deen	beleidsmedewerker natuur en landschap
dhr. H.J. Eekhof	beleidsmedewerker recreatie en toerisme
dhr. F.R. Wagenaar	medewerker wadlopen
mw. I. Gjaltema	secretariële ondersteuning

Het secretariaat heeft in 2004 twee stagiairs van het Van Hall Instituut te Leeuwarden, studie Kust & Zeemanagement, over een periode van telkens meerdere maanden begeleid.

3. Een blik op de toekomst

De Stuurgroep Waddenprovincies heeft in 2004 met nieuwe initiatieven ingespeeld op een snel veranderende omgeving, met het doel om door evenwichtig beleid een zo optimaal mogelijke situatie voor natuur en mens in het Waddenzeegebied te behouden of te bereiken. Maar de tijd staat niet stil, en de komende jaren zullen nieuwe uitdagingen en taken met zich mee brengen.

In 2005 zal de uitvoering van de **Natuurbeschermingswet** grotendeels van het ministerie van LNV overgedragen worden aan de provincies. Dit betekent dat voor activiteiten in het Waddenzeegebied waarvoor een vergunning op basis van deze wet nodig is de provincies in hoofdzaak voor het al dan niet verlenen verantwoordelijk zullen zijn. In zekere mate zal deze uitbreiding van het takenpakket van de Stuurgroep consequenties hebben op de speerpunten van ons werk.

Naar alle waarschijnlijkheid zal er in 2005 meer duidelijkheid ontstaan over het nieuwe rijksbeleid voor de Waddenzee door het publiceren van de ontwerp – **Planologische Kernbeslissing Waddenzee** (PKB). Dit ontwerp moet vervolgens en na inspraak worden besproken door de Tweede en Eerste Kamer. Definitieve vaststelling is pas vanaf 2006 aan de orde. Als waddenprovincies zullen wij de inhoud van de nieuwe PKB, net als in het verleden, maximaal proberen te beïnvloeden en ons inzichten kenbaar maken.

Ook op internationaal vlak zal onze rol mogelijk veranderen. In november 2005 vindt op Schiermonnikoog de **10de Trilaterale Regeringsconferentie** over de bescherming van de Waddenzee plaats. Dan wordt ondermeer besloten of het Wadden Sea Forum (WSF, zie ook punt 2.1: ‘...en internationaal’) een vervolg kan krijgen. In samenhang daarmee moet dan worden bekeken of de interregionale samenwerking tussen Nederland, Duitsland en Denemarken kan worden stopgezet. Vanuit dat perspectief willen wij als Stuurgroep de positie van de waddenprovincies in het Trilaterale Overleg tussen de drie waddenlanden verstevigen.

De discussie over de bestuurlijke organisatie in het Waddenzeegebied was in 2004 nog niet afgerond (zie punt 2.1: ‘Een nieuwe bestuurlijke organisatie?’). Dit onderwerp zal ons ook in 2005 bezig houden, net als nieuwe initiatieven zoals de inrichting van een ‘waddenfonds’ en het oprichten van een ‘waddenacademie’. Deze initiatieven hebben allemaal tot doel de krachten en middelen in ‘waddenland’ te bundelen en daarmee een vooruitgang voor de natuur én de economie in het gebied tot stand te brengen. De Stuurgroep Waddenprovincies zal ook na 2004 een belangrijke partner blijven in het proces van vormgeven aan deze ideeën met haar specifieke interprovinciale insteek.